

PRIVATNA ŠKOLA U ŠESTINAMA U ZAGREBU

U zagrebačkom se podsljemenskom naselju Šestinama, točnije u predjelu Dedići koje se pretvorilo u naselje luksuznih vila, upravo gradi prva hrvatska privatna osnovna škola. Iako u Hrvatskoj već ima mnogo privatnih škola, po nekim se izvorima računa da ih ima više od trideset, osnovnih je samo pet, od čega tri u Zagrebu i po jedna u Puli i Rijeci, sve su one smještene u iznajmljenim ili adaptiranim prostorijama, najčešće u slobodnim prostorima javnih škola. Škola u Šestinama bit će stoga prva izgrađena privatna škola u Hrvatskoj.

Investitor izgradnje Osnovne škole *Kreativni razvoj* jest dr. sc. Martin-Tino Časl, direktor i vlasnik. Školu je osnovao 1993. godine nezadovoljan stanjem u osnovnom školstvu i u namjeri da obrazovanjem pokuša pružiti više, kako sam kaže, "pametnim, marljivim i pristojnim učenicima". Početak nije previše obećavao, bilo je samo troje učenika, ali zahvaljujući strpljivom radu i ozbiljnosti broj se učenika stalno povećavao. Trenutačno ih ima 177, a samo su ove godine upisana 72 nova učenika, a još 27 ih je bilo na listi čekanja. Nastava se za prva dva razreda održava u jednom vrtiću u Mlinovima, a za ostale razrede u III. ekonomskoj školi na Kenedijevu trgu u Zagrebu. Nastava je na hrvatskom jeziku, ali je zbog obilja stranih jezika redovito polazi određen broj stranih učenika, gotovo trideset posto. Riječ je o djeci diplomata i menadžera te djeci iz miješanih brakova rođenoj u inozemstvu. Zapravo, slobodno bi se moglo reći da je ova škola na određen način iskoristila i činjenicu da u Zagrebu nema škole za djecu diplomata i menadžera što, kako neki tvrde, čak i usporava naš gospodarski razvitak budući da se za dolazak u našu zemlju biraju i odlučuju neženje ili paro-

PRIVATE SCHOOL IN ŠESTINE, ZAGREB

The first Croatian privately-owned primary school is currently under construction in the Zagreb district of Šestine at the foothills of the Medvednica mountain. In fact, the school has been operating for seven years now at the premises of a kindergarten and a secondary school. The pupils are mostly children of wealthy entrepreneurs and political elite, as well as of foreign diplomats and entrepreneurs which are attracted by a variety of foreign languages taught at the school. The new school building will have a restaurant with dining room, a number of demonstration rooms, three gymnasiums, an indoor swimming pool, and numerous recreational facilities both in the building and in the surrounding area. A botanical park and a zoo are also planned, and the owner intends to expand in the field of education by opening a kindergarten and a secondary school. The school building was to open its doors early this year but the event had to be postponed due to some delays in construction work.

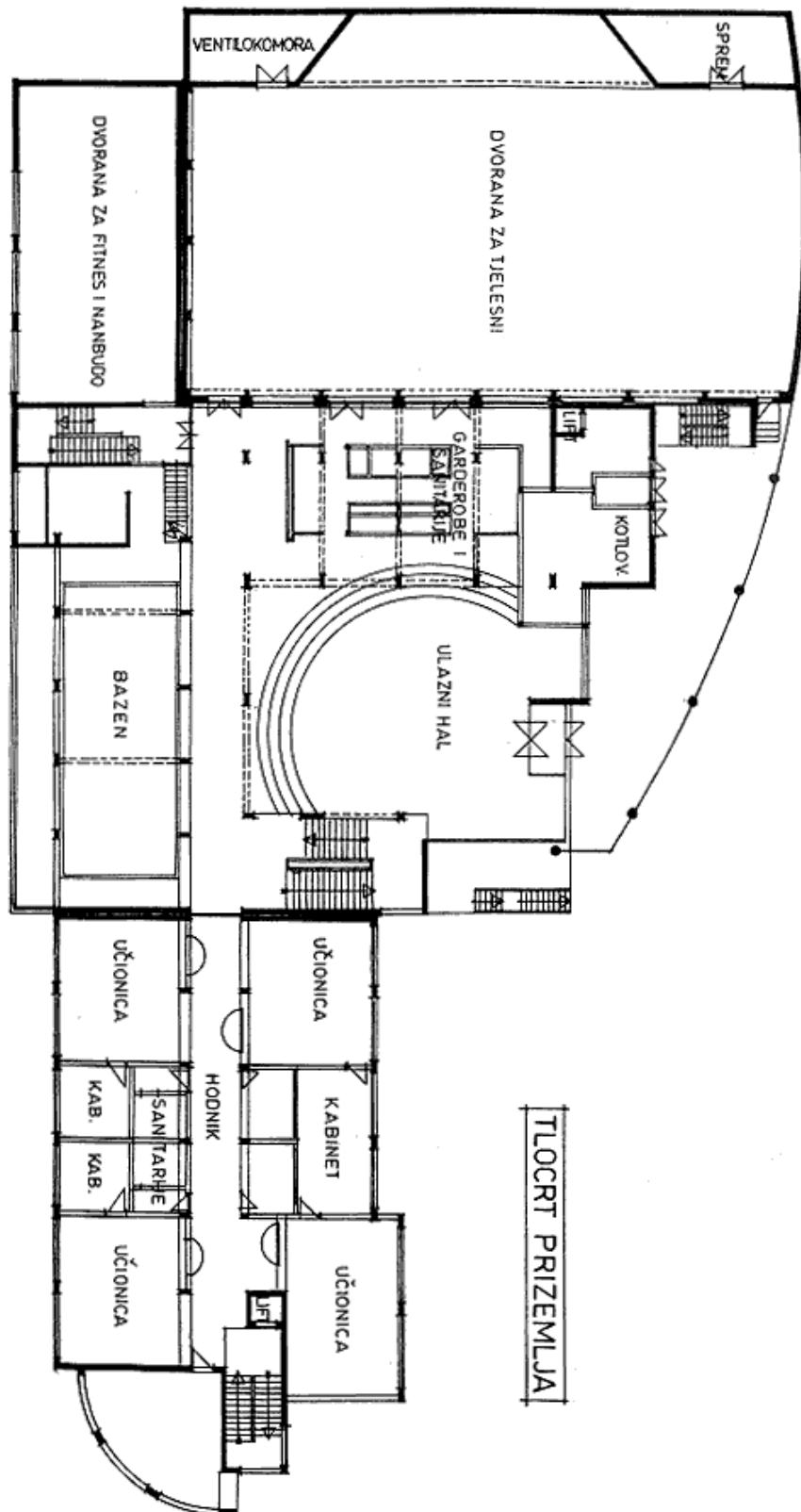
vi bez djece. Među đacima je podjednak broj učenica i učenika, iako je posebna zanimljivost, ispričao nam je ravnatelj i vlasnik škole, da se generacije izmjenjuju u pravilnom ritmu, jedna je pretežno muška, a druga pretežno ženska.

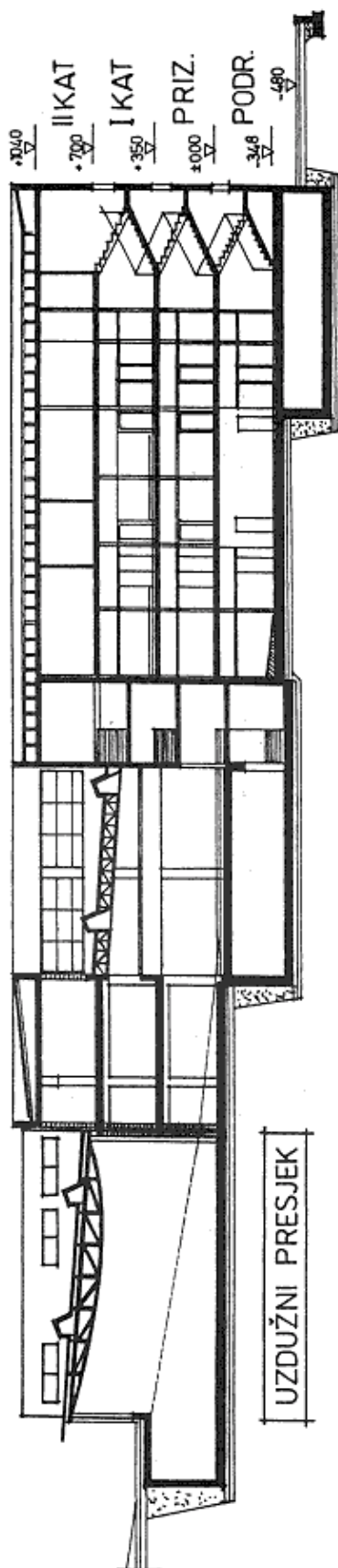
Školarina, o kojoj dr. Časl nerado priča jer je na neki način i poslovna tajna, ovisi o vremenu upisa u školu i kreće se godišnje od 20 do 26 tisuća kuna. No taj iznos uključuje tri obroka svaki dan, učenje čak četiriju svjetskih jezika (obvezan je engleski,

a izborni su njemački, španjolski i kineski), sve školske knjige, uniformu, umjetničke radionice, informatičke radionice, dramsku nastavu od prvog razreda i učenje borilačkih vještina (nanbudo). Štoviše oni koji uče kineski u ovoj školskoj godini boravit će na proljeće mjesec dana u Kini, zemlji koja uz Englesku ima najbolje privatne škole na svijetu. Čak je predviđen i poseban 15-dnevni posjet roditelja Kini. Škola će nakon useljenja u vlastitu zgradu uspostaviti suradnju sa sličnim engleskim, njemačkim i kineskim školama.

Pogled na zgradu nove škole u izgradnji

Velik je problem u tome što kod nas nema tradicije privatnog školstva, pa pravila ponašanja istodobno usvajaju i nastavnici i roditelji. No roditelji žele školu koja će im pružiti sigurnost da su njihova djeca pod stalnim i pouzdanim nadzorom te da dobivaju što kvalitetnije obrazovanje. U školi *Kreativni razvoj* zna se da svatko tko prekrši neko pravilo ne može više biti njezin polaznik (to je i klauzula iz ugovora), a upravo im na tome, priča nam dr. Časl, na neki način najviše zavide ravnatelj i ostalih osnovnih škola. Primjerice, čim se utvrdi da je neki učenik zapalio cigaretu, smjesta se udaljava iz škole. Doduše još nitko nije službeno izbačen, sve se to obavlja vrlo diskretno. Pozovu se roditelji i objasni im se problem i

svih roditelja. Kako na jesen počinje s radom gimnazija uvest će se nenajavljeno testiranje na droge.

Dr. Tino Časl vrlo je zanimljiva i osebujna ličnost. Završio je nekoliko fakulteta, doktorirao i stekao zvanje višeg znanstvenog suradnika u medicini, a predaje na poslijediplomskom studiju Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta u Zagrebu. Dobitnik je i jednog međunarodnog priznanja (1997. u Pittsburghu), član jedne inozemne akademije znanosti i autor nekoliko uspješnih patenata iz biokemije. Vlasnik je tvrtke *Tinolab* koja se bavi dijagnostikom te prometom specijaliziranih medicinskih reagensa. Svoj angažman u privatnoj školi ne vidi samo kao poduzetništvo već i kao razvojni projekt pomo-

Radovi na budućem školskom predvorju

oni te čak sami ispisuju. Dio je učenika ispisan zbog toga što je roditeljima bila previsoka školarina. Kroz školu je tako prošlo približno isto toliko učenika koliko ih je sada upisano. Velik su dio stranci koji su napustili Hrvatsku, a jedan se dio jednostavno nije uklapao u propisane norme. Bilo je među njima i roditelja koji su se ponašali pomalo bahato. Nisu do sada zabilježili ni jedan pokušaj uživanja droge, inače najveće more

ći posebno nadarenim učenicima. Doduše to je samo za one koji mogu platiti relativno visoku školarinu, ali drukčije nije bilo moguće jer država do ove godine nije pomagala privatne škole, što je inače praksa u mnogim zemljama.

Odluku da gradi potpuno novu školu dr. Časl je donio prije dvije godine. Shvatio je da pošto je upisao više od sto učenika mora razmišljati o nekim trajnim rješenjima jer s iznajmljiva-

Detalj iz velike športske dvorane u izgradnji

njem prostora u državnim školama ima mnogo problema, često uzrokovanih sebičnošću i samovoljom zaposlenih. Iako to dr. Časl nije spominjao, upravo se prije dvije godine po novinama dugo razvlačila afera o najmu prostora za njegovu školu na slobodnom katu III. ekonomske gimnazije u Zagrebu. Nešto novca koji je zaradio svojim patentima uložio je u otkup zemljišta u Dedićima u Šestinama. Uspio je otkupiti približno 18.000 četvornih metara, unatoč nesređenim imovinsko-pravnim odnosima.

Od odluke do izgradnje nije prošlo mnogo vremena. Krenuo je u izgradnju s nešto vlastitog kapitala i s dijelom kapitala od školarina jer su neki roditelji školarinu platili i za nekoliko godina unaprijed da pomognu izgradnju nove škole. Značajnu je pomoć, možda i odlučujuću, pružilo gradsko poglavarstvo kada je školu oslobodilo komunalnog doprinosa, što inače nije nikakva posebna novost kada je riječ o školskoj zgradi, no značajno je da je nova privatna škola svrstana u gradske prioritete. U međuvremenu je izrađen projekt i započelo se s izgradnjom. Bila je namjera da se škola gradi etapno, ovisno o raspoloživom novcu, i da

se učenici u novu školu usele početkom ove školske godine. No s gradnjom dijelova škole želje su se i namjere investitora sve više povećavale i na kraju je odlučeno da se izgrade svi dijelovi konstrukcije i grubi građevinski radovi, a da se nakon useljenja učenika postupno opremaju ostali sadržaji koji nisu nužni za početak nastave. Odlučujuća je za završetak izgradnje ipak bila činjenica što je dobiven povoljan zajam od *Erste und Steirmärkische Bank* (ESB).

Unutrašnjost manje športske dvorane

A škola je u svakom slučaju vrlo dojmjljiva i prilagođena željama i mogućnostima učenika ili bolje rečeno njihovih roditelja. U zgradi koja ima četiri etaže, s podrumom, prizemljem i sa dva kata, grade se ukupno 22 učionice. Između učionica uvijek se nalaze kabineti za posebne nastavne sadržaje. Osim toga u školi se grade tri školske dvorane - jedna veća s gledalištem za kolektivne športove, srednja za razrednu nastavu, a treća, manja, za borilačke športove s tere-tanom. Na prvom je katu smješten veliki restoran s blagovaonicom, ali i kafić za roditelje koji tu mogu boraviti i pričekati da djeci završi nastava. Škola će imati zatvoreni bazen, tursku kupelj, saunu i solarij. Veliko je ulazno predvorje dvoetažno s glavnim stubištem, a predviđeno je i kao amfiteatralan prostor za školske predstave. Na prvom se katu uz kuhinju i blagovaonicu nalazi zbornica, a na drugom su katu predviđena dva apartmana za gostujuće profesore i prostorije ravnatelja te informatičku učionicu s knjižnicom.

No to nikako nije sve od onoga što će nova škola imati ili od onoga čime je njezin vlasnik želi opremiti. U velikom ograđenom prostoru predviđeni su i športski tereni s golf vježba-

lištem, rukometnim i košarkaškim igralištem te s malim zabavnim parkom za najmlađe. Predviđen je napokon i manji voćnjak te park s botaničkim vrtom i vodoskokom, a bit će uređen i manji zoološki vrt, daka-ko sa životinjama biljožderima, poput jelena i srndaća. Iako se čini čak pomalo razmetljivo i pretenciozno, toliki su sadržaji potpuno shvatljivi. Učenici se u ovom prostoru zadržavaju po cijeli dan i treba im pružiti mnoštvo sadržaja, posebno jer se radi o djeci različitog uzrasta. Ali vlasniku Tini Časlu zaista ne nedostaje ni ideja ni hrabrosti. U sljedećoj godini namjerava uz gimnaziju otvoriti i dječji vrtić. Želja mu je da učenici od najmlađe dobi pa sve do mature budu u istom prostoru prepunom raznovrsnih sadržaja. Štoviše vlasnik škole vjeruje da će jednog dana u ovim prostorima otvoriti i privatno sveučilište. Iako to može djelovati zaista nevjerovatno, raskoš i bogatstvo sadržaja ove škole upozoravaju da se njezin vlasnik uopće ne šali te da će se i to jednom možda dogoditi.

S primjetno ponosnim vlasnikom obišli smo i gradilište nove škole. Učionice su potpuno dovršene, čeka se jedino na opremu i namještaj, a očekuje se da će učenici u školu ući najkasnije do kraja polugodišta. Bit će u svojim učionicama, a ostali će se sadržaji u međuvremenu dovršavati i opreмати. Inače u učionicama će biti najviše dvadeset učenika jer je to optimalan broj u kojem nastavnik može dovoljno vremena posvetiti svakom učeniku. Ugrađeni su svi potrebni priključci da se svaki učenik opremi osobnim računalom, a u svakom razredu postoji videokamera za stalni nadzor i učenika i njihovih nastavnika. Štoviše, nastava će se stalno snimati što je, čini se, praksa najelitnijih škola u svijetu. U pauzama kao i u vrijeme obroka u školi će svirati posebno odabrana glazba.

Vlasnik dr. Tino Časl vjeruje da će u prostorijama škole tijekom vikenda boraviti i roditelji jer škola i njezin

Pogled kroz prozor jedne učionice

okoliš pružaju dovoljno sadržaja za cijele obitelji. Inače je u ovakvim školama poželjna što veća prisutnost i suradnja roditelja, ali će režim ulaska i izlaska iz prostora škole biti vrlo strogo nadziran.

Kako je zemljište smješteno na padini brijega bilo je problema i sa sanacijom klizišta, što su riješili istražnim radovima, projektom i nadzorom izvedbe stručnjaci Zavoda za geotehniku IGH-a iz Zagreba. Dr. Časl nam je rekao kako je tijekom građenja postao "pravi građevinski stručnjak" i pomalo se ljuti što je morao graditi protupožarnu prometnicu oko cijele škole široku 5,5 m, tolike mu je širine i prilazna cesta, a istodobno je glavna prometnica u Dedićima široka jedva 3 m. Pomalo je ljut i na glavnog izvoditelja zbog manjkavosti i kvalitete radova i nepridržavanja rokova. Stječe se dojam da je to nezadovoljstvo i nešto veće nego što je to slučaj na ostalim gradilištima. No to nije čudno jer se radi o privatnom investitoru osjetljivom na svaki i najmanji propust i na svaki nepotrebnim trošak. Na kraju druženja s prezaposlenim dr. Tinom Časlom saznali smo da će se troškovi otkupa zemljišta, izgradnje i opreme nove škole na

kraju popeti na približno deset milijuna maraka. Također smo saznali da brojni utjecajni roditelji učenika ove škole nisu bitno utjecali na rješavanje financijskih problema kao i na relativno brzo dobivanje svih potrebnih suglasnosti i građevne dozvole.

Glavni izvoditelj radova na konstrukciji zgrade te na uređivanju okoliša jest *Gortan Zagreb*, jedan od preostalih i preživjelih dijelova negdašnjega velikoga graditeljskog sustava. Glavni inženjer na gradilištu Tomo Brozović, ing. građ., kašnjenje radova objašnjava činjenicom da je u početku investitor imao problema sa zatvaranjem financijske konstrukcije i da su se radovi stalno proširivali. Sve je trebalo biti završeno u svibnju 2001. godine. Inače se u blizini škole, neposredno uz prilazni put i glavnu prometnicu, istodobno gradi i jedna raskošna privatna vila pa se stječe dojam da je i to uključeno u sastav ove nove škole.

Projekt i nadzor gradilišta obavlja arhitektonski biro *BIF studio* d.o.o. iz Zagreba. U razgovoru s jednim od autora projekta Borisom Fiočićem, dipl. ing. arh., (drugi je Zoran Boševski, dipl. ing. arh.) saznali smo sve

preostale podatke o prvoj našoj građenoj privatnoj školi.

Škola se gradi na laganoj padini koja se od sjevera spušta prema jugu. Na sjevernom dijelu građevine smješteni su športski sadržaji s dvoranama. Zgrada je podijeljena na tri dilatacije, uz športsku i središnju s ulazom ima i onu u kojoj je smještena većina učionica. Iznad ulaznog i športskog dijela nalazi se kosi krov koji povezuje ta dva dijela i glavni je oblikovni element ulaznog pročelja. Krov ima pokrov od profiliranog aluminijskog lima, a nosiva je konstrukcija iznad predvorja od prostorne rešetke, a iznad dvorane od čeličnih rešetkastih nosača i čeličnih profila.

Zgrada je temeljena na temeljnoj ploči s pripadajućom slijepom etažom ispod južnog dijela zbog nagiba terena. Konstrukcija je armiranobetonska s nosivim stupovima i gredama, a krov je na preostalom dijelu dvostrešan s drvenom konstrukcijom. Autor je konstrukcije Berislav Medić, dipl. ing. građ. iz UPI-2M d.o.o. iz Zagreba.

Dimenzije razrednih jedinica su 6,5 x 8 m, a imaju i velike prozorske stijene dimenzija 3,5 x 2,4 m. Za zaštitu od sunca predviđene su velike posebne aluminijske rolete. Sve razredne prostorije i kabineti maju izlaze na hodnik, a pojedini jezični kabineti su orijentirani i na susjedne razrede. Škola inače ima različite

kabinete, laboratorije, osim jezičnih još i glazbene, likovne, kemijske, fizikalne, informatičke i sl.

Uz veliko glavno ulazno predvorje smješteno je i glavno školsko stubište, a postoje još dva stubišta unutar zgrade i jedno vanjsko protupožarno

Uređivanje dijela pročelja

uz kuhinju. Škola ima i dva dizala, jedno u južnom dijelu uz južno pročelje te jedno koje služi isključivo za potrebe kuhinje.

Uz glavno je predvorje bazen s velikim staklenim stijenama, a u prizemlju se još nalazi plinska kotlovnica te prostorije za smještaj otpada. U podrumu su smješteni sauna i solarij s garderobama za bazen. U ovom se prostoru nalazi i dvonamjensko sklonište sa 250 mjesta. Sklonište je pred

viđeno za prikladne i odgovarajuće zabavne sadržaje uključujući i internu diskoteku.

Ukupna je površina nove školske zgrade 5873,42 m², a neto je površina 5265,88 m². Najveći dio te površine (2204,67 m²) zauzima prizemlje.

Tijekom razgovora s ing. Borisom Fiolićem, autorom projekta i nadzornim inženjerom, saznali smo da je riječ o kompleksnoj građevini sa složenim pedagoškim zahtjevima te brojnim športskim i zabavnim sadržajima. Radovi su započeli prije nešto više od godinu dana i uz izuzetno zalaganje investitora bit će uskoro završeni. Zakašnjenja su uzrokovana i objektivnim i subjektivnim okolnostima. Projekt se tijekom građenja dopunjavao i mijenjao što je stvaralo određene probleme pri izradi projektno dokumentacije. Velika je pažnja poklonjena sigurnoj zaštiti, prvenstveno protupožarnoj.

Određene promjene materijala vanjskog pročelja te stolarije rađene su radi ušteda, a dijelom je promijenjen i krovni pokrov ugradnjom najkvalitetnijih limova. Čeličnu je konstrukciju izvodila *Montmontaža-Tom* iz Uskoplja (bivši Gornji Vakuf) u Bosni i Hercegovini. Nadzor je vrlo zadovoljan kvalitetom radova. Inače prva je završena III. dilatacija s učionicama u kojoj treba započeti nastava, a ostalo će se dovršavati postupno. Prije početka nastave uređuju se okoliš i pristupne ceste te pokrov i pročelja.

Branko Nadilo